

ÖZET

Mekan ve mobilyaların tarihsel süreci incelendiğinde insanların yerleşik düzene geçmesiyle beraber başladığı bilinmektedir. Mobilyanın iletişim özelliği yardımıyla toplumun kültürel, ekonomik ve sosyal yapısını, yapım-üretim tekniklerini, malzeme teknolojilerini, kullanıldığı zamanın değerlerini günümüze yansıtmaktadır. Aslında bir nevi bizler için geçmiş zamanlara ait bilgi deposu niteliği taşımaktadır. Mobilya ve mekan ilişkisi insan kavramını da içerisine alarak belirli adımlardan geçip günümüze gelmiştir. Kültürel, toplumsal, sosyal değerlerle şekillenmiş, teknolojiyle gelişmiştir. Günümüz için bütün toplumlara uygunluk ve çeşitlilikleriyle zevk ve gereksinimlerine göre karar verebileceği bir öge durumuna gelmiştir.

Mobilyanın şekillendirilmesi mekan içerisindeki tasarımı, yerleşimi ve uygunluğu doğru bütünlüğü oluşturmaktadır. Bu bağlamda çalışmada, mekanın işlevselliğini oluşturan ögenin mobilya olduğu ve mobilya mekan ilişkisinde birbirlerini tamamlayan vazgeçilmez unsurlar olduğunun önemi vurgulanmaktadır.

Bu doğrultuda çalışmanın birinci bölümünde yaptığım araştırmalar doğrultusunda konunun amacına değinerek, çalışmanın kapsam ve sınırlılıkları açıklanmıştır. Birçok literatür taramaları ile araştırma zenginleştirilmiştir. Bununla birlikte örnek seçilen mekana gidilerek detaylı incelemeler ve ilgili kişiler ile röportaj niteliğinde çalışmalar yapılmıştır. İkinci bölümde literatür taraması özelinde mobilyanın tanımları buna bağlı olarak mekan kavramı incelenmiş, mobilya mekan ve insan arasındaki ilişki detaylı bir şekilde ele alınmıştır. Bu konuyla ilgilenen önemli isimlerin ve bu noktada çalışma yapan kişilerin incelemelerine yer verilmiştir. Aynı zamanda bu kişilerin mekan ve mobilya kavram açıklamaları değerlendirilerek bölümde kavramlar irdelenmiştir. Çalışmanın üçüncü bölümünde mobilyanın genel tarihine değinerek, ilk çağdan itibaren çağımız mobilya sanatına gelene kadarki geçirdiği evrimler, süreç ve bu süreç içerisinde o dönem sanatlarının mobilya örnekleri incelenmiştir. Dördüncü bölümde örnek seçilen mekana bağlı olarak Dolmabahçe Sarayı Veliht Dairesi tarihi detaylı literatür taramaları yapılarak incelenmiş geçmişten günümüze geçirdiği restorasyon çalışmaları analiz edilmiştir. Dolmabahçe Sarayı'nın günümüzdeki çevre analizi yapılarak vaziyet planı çalışılmıştır. Buna bağlı olarak geçmiş ve günümüz çevre analizi karşılaştırması yapılmıştır. İlgili olarak İRHM tarihi irdelenmiş, Milli Saraylar ile görüşmeler gerçekleştirilerek arşiv dosyaları taranmış, gerekli bazı kaynaklar elde edilmiştir. Buna bağlı olarak rölöve ve restorasyon çizimlerine ulaşılmış, analiz çalışmaları yapılmıştır. Analiz edilen Şeker Ahmet Paşa Çay Salonu ile ilgili detaylı araştırmalar yapılmış hangi süreçlerden geçer bu durumunu

aldığına dair ilgili kişiler ile görüşmeler yapılmış ve daha önce yapılan röportajlar irdelenmiştir. Beşinci bölümde yetkili kişiler ile görüşülerek Şeker Ahmet Paşa Çay Salonu'na gidilip deneyimlenmiş buna bağlı olarak detaylı incelemeler yapılmıştır. Mekan ile ilgili gerekli ölçüler alınarak, fotoğraf çekimleri yapılarak analizler zenginleştirilmiştir. Bu bölümde Şeker Ahmet Paşa Çay Salonu'nun mekansal fiziksel özellikleri aydınlatma, havalandırma, tavan duvar detayları, kapılar ve halısına kadar dönemsel özelliklerine bağlı ayrıntılı olarak açıklanmıştır. Buna bağlı olarak mobilya özelinde incelemeler detaylı olarak ele alınmıştır. Aynı zamanda mekanla ve mobilyalarla ilişkili olarak detaylı renk analizleri yapılmış, renk kodları çıkarılarak ana isimleri elde edilmiştir. Bu çalışma mekan ve mobilya ilişkisinin anlaşılmasına ve gelecekteki tasarım planlama süreçlerine katkı sağlamayı amaçlamaktadır. Çalışmanın, mekan ve mobilya ilişkisinin tarihsel süreçte evrimleşmesi ile günümüze yansımaları sorgulanarak yeni perspektifler sunacağına ve bu ilişkiye yönelik daha derin bir anlayış sağlayacağına inanılmaktadır.

Anahtar Sözcükler: Mekan, mobilya, mekan ve mobilya ilişkisi, işlevsellik.

ABSTRACT

When the historical process of space and furniture is examined, it is known that it started with the settlement of people. With the help of the communication feature of furniture, it reflects the cultural, economic and social structure of the society, construction-production techniques, material technologies, and the values of the time it was used. In fact, it is a kind of information repository of past times for us. The relationship between furniture and space has come to the present day through certain steps, including the concept of human. It has been shaped by cultural, social, social values and developed with technology. Today, it has become an element that all societies can decide according to their tastes and needs with its suitability and diversity.

The shaping of the furniture, its design, placement and suitability in the space constitute the right integrity. In this context, the study emphasizes the importance of furniture as the element that constitutes the functionality of the space and the indispensable elements that complement each other in the furniture-space relationship.

In this direction, in the first part of the study, the scope and limitations of the study were explained by mentioning the purpose of the subject in line with the research I conducted. The research was enriched with many literature reviews. In addition, detailed examinations were made by going to the place and interview studies were conducted with the relevant people. In the second part, the definitions of furniture and the concept of space have been examined in relation to the literature review, and the relationship between furniture, space and people has been discussed in detail. The reviews of important names interested in this subject and the people who work at this point are included. At the same time, the concepts of space and furniture concept explanations of these people were evaluated and the concepts were analyzed in the section. In the third part of the study, by referring to the general history of furniture, the evolutions and processes from the first age to the furniture art of our age and the furniture examples of the arts of that period in this process are examined. In the fourth chapter, the history of the Dolmabahçe Palace Veliâht Department, depending on the place selected as an example, was examined through detailed literature reviews and the restoration works from the past to the present were analyzed. The site plan of Dolmabahçe Palace was studied by analyzing the current environment. Accordingly, a comparison of past and present environmental analysis was made. The history of IRHM was examined, interviews were held with the National Palaces, archive files were scanned and some necessary resources were obtained. Accordingly, survey and restoration drawings were accessed and analyzed. Detailed research was conducted on the

Şeker Ahmet Paşa Tea Hall, which was analyzed, and interviews were made with the relevant people about the processes through which it took this state and the interviews made before were examined. In the fifth section, Şeker Ahmet Paşa Tea Room was visited and experienced by interviewing authorized persons and detailed examinations were made accordingly. Analyses were enriched by taking the necessary measurements about the place and taking photographs. In this section, the spatial physical characteristics of Şeker Ahmet Paşa Tea Room are explained in detail depending on its periodical features such as lighting, ventilation, ceiling wall details, doors and carpets. Accordingly, furniture-specific examinations are discussed in detail. At the same time, detailed color analyses were made in relation to the space and furniture, and their main names were obtained by extracting color codes. This study aims to contribute to the understanding of the relationship between space and furniture and to future design planning processes. It is believed that the study will offer new perspectives by questioning the evolution of the relationship between space and furniture in the historical process and its reflections to the present day and will provide a deeper understanding of this relationship.

Keywords: Space, furniture, space and furniture relationship, functionality.